Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

ССКП Өлөҥөөк оройуоннаах комитетын уонна үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаах Советын органа

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 2-с сыла.

№ 25 (180)
Муус устар
3
күнэ
1956 сыл.

ОПТУОРУННЬУК

Сыаната 10 харчы.

Дьахтар төрүөн иннинээҕи уонна төрөөбүтүн кэннинээҕи уоппускатын уһатар туһунан

ССРС Верховнай Советын Президиумун ЫЙААҺА

Ийэни уонна оҕону харыстааһыны салгыы тупсарар сыалтан ССРС Верховнай Советын Президиума **уурар:**

1956 сыл муус устар 1 күнүттэн ыла дьахтар төрүөн иннинээҕи уонна төрөөбүтүн кэннинээҕи уоппускатын 77 календарнай күнтэн 112 календарнай күнүгэ диэри уһатарга, онуоха төрүөн иннинээҕи уоппускатын 56 күнүнэн, төрөөбүтүн кэннинээҕи уоппускатын 56 күнүнэн олохтуурга, ити бириэмэҕэ олохтонуллубут бэрээдэк быһыытынан пособиены биэрэргэ.

Дьахтар төрүүрүгэр моһуогурдаҕына эбэтэр икки уонна онтон элбэх оҕону төрөттөҕүнэ, төрөөбүтүн кэнниттэн 70 календарнай күҥнэ уоппуска бэриллэр.

ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ К.ВОРОШИЛОВ.

ССРС Верховнай Советын Президиумун Секретара Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль. 1956 с. кулун тутар 26 күнэ.

Колхозтарга үлэ оҥорумтуотун үрдэтиэххэ

Алтыс биэс сыллаах былаан туһунан ССКП XX съезһин Директиватыгар производстваны үүннэрэр-сайыннарар уонна народ олоҕун уйгутун салгыы үрдэтиигэ быһаарылаах усулуобуйа быһыытынан үлэ оҥорон таһаарыытын күүскэ үрдэтэри ситиһии соруга туруорулунна.

Саҥа пятилеткаҕа тыа хаһаайыстыбатын производствотын модуйнук сайыннарар, сорудахтар туолууларын хаачыйарга колхозтарга үлэ оҥорумтуотун өрө көтөҕүү уһулуччу улахан суолталаах.

Ааспыт сылларга оройуон үгүс колхозтарыгар үлэ оҥорон таһаарыыта намыһах буолара, ол сүрүн биричиинэтинэн колхозтарга үлэ тэрээһинэ, дьиссипилинэтэ ыһыллаҕаһа, баар кыахтары ситэтэ суох туһаныы, бастыҥнар опыттара киэҥник тарҕатыллыбата, куоталаһыы мөлтөхтүк ыытыллара буолаллар.

Алтыс пятилеткаҕа тыа хаһаайыстыбатын иннигэр турар соруктары ситиһиилээхтик толорор туһуттан колхозтарга үлэ тэрээһинигэр, кини төлөбүрүгэр баар итэҕэстэри түргэнник туоратыахха.

Партийнай, советскай тэриллэлэр, колхозтар салайааччылара үлэ оҥорумтуотун толору күүһүнэн туһаныыга, колхоз производствотыгар үлэ тэрээһинин, кини дьиссипилинэтин бэрээдэктээһиҥнэ сүрүн кыһамныыларын уруоохтаахтар.

Колхозтаахтар ортолоругар бастыҥ опыты киэҥник пропагандалыахха, социалистическай куоталаһыыны табатык тэрийиэххэ, үлэ күнүн төлөбүрүн уонна учуотун бэрээдэктиэххэ, колхозтаахтар материальнай интэриэстэрин күүһүрдүү үлэ оҥорон таһаарыытын үрдэтиигэ быһаарар суолтаны ылылларын умнумуохха наада.

ССКП XX съезһин историческай уураахтарыгар тыа хаһаайыстыбатын күүскэ өрө көтөҕүү бойобуой программата бэрилиннэ. Ити соругу олохчо киллэриигэ дьулуурдаахтык үлэлээһин—оройуон колхозтаахтарын ытык иэстэрэ.

Уураахха эппиэттээн

«Общественнай аһылык предприятиеларын үлэлэрин тупсарар дьаһаллар тустарынан» ССКП Киин Комитетын уонна ССРС Министрдэрин Советын уураахтарын дьүүллэһэн баран оройуоннаах остолобуой коллективын үлэһиттэрэ оҥоһуллар аһылык хаачыстыбатын тупсаран туран сыллааҕы былааны 103 бырыһыан толоррго, остолобуой капитальнай өрөмүөнүн уонна устукатуркалааһынын атырдьах ыйын 15 күнүгэр диэри бүтэрэргэ, сылга оттугу 10 бырыһыан комчилиргэ быһаарыннылар.

Маны сэргэ клиеннары аһатыы культуратын барыы өттүнэн үрдэтэргэ, ким баҕарар дьиэтиттэн эбиэккэ сакаас оҥорторорун ыларга, бэлэмнэниллэр бүлүүдэлэр хаачыстыбаларын уонна учуоту-отчуотунаһы тупсарарга эбэһээтэлистибэ ылыннылар уонна Эдьигээн райпотун остолобуойун социалистическай куоталаһыыга ыҥырдылар.

П. Михайлов.

БИҺИГИ ИЙЭ ДОЙДУБУТУГАР

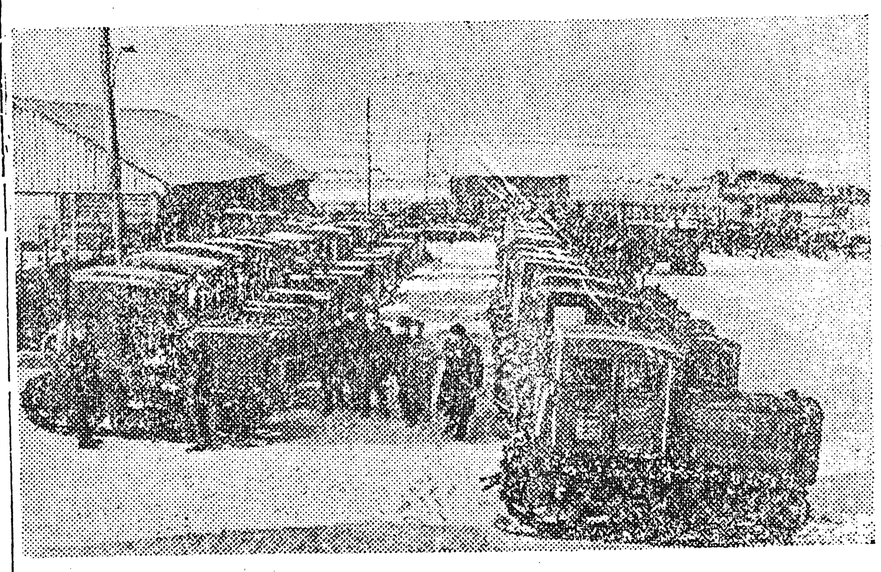

★

Красноярскай кыраай. Бартатскай МТС механизаторлара өрөмүөну кыраай үрдүнэн бастакынан бүтэрдилэр.

Снимокка: Бартатскай МТС тракторлара колхозтарга тахсаары тураллар.

Ю. Бармин фотота. ССТА фотохрониката.

★

Колхоз эргиэнэ кэҥээн иһэр

Дойду колхознай рынактарыгар сааскы-сайыҥҥы эргиэнҥэ бэлэмнэнии саҕаланна. Үгүс сирдэргэ саҥа рыноктары тутууга, билигин баар рыноктары өрөмүөнньэһиҥнэ уонна туһаран оҥоруурга киирдилэр.

Ити чааһынан Москваҕа улахан үлэ ыытыллар. Быйыл манна ЗИС бөһүөлэгин оройуонугар саҥа рынок оҥоһуллуоҕа. Кини рынокка 6 мэндиэмэннээх корпус тутуллан туһаҕа киллэриллиэҕэ. Ол корпуска эргиэн саалалара, остолобуой, гостиница уонна да атын хаһаайыстыбаннай тутуулар баар буолуохтара. Преображенскайга үүттэн оҥоһуллар астары атыылыыр саҥа павильон тэриэбэлэнэр.

Тыа хаһаайыстыбатын бородуукуйаларын тиэйэн аҕалар колхозтаахтар түһэр гостиницалара Калининскай уонна Тишинскэй рыноктарыгар эмиэ тэриллэр.

Быйылгы саҥа рыноктар союзнай республикалар барыларын куораттарыгар кэриэтэ аһыллаллар. Российскай Федерация промышленнай кинигэргэ өссө 98 колхоһунай рынок—Ленинград, Донааҕы Ростовка, Грозныйга, Краснодарга уо.д.а. үгүс куораттарга эргиэни саҕалыахтара. Эбии 200-чэ эргиэн павильоннарын, сүүсчэ холодильниктары, эти, үүтү хонтуруоллуур элбэх станциялары, хахалаах остуоллары, колхозтар чайнайдарын уонна гостиницаларын тэрийэргэ былаанныыллар.

Украина куораттарыгар уонна рабочай бөһүөлэктэригэр улахан тутуу үлэтэ саҕаланна. Быйыл ити сыалга 74 мөлүйүөн солкуобай кэриҥэ анаанна. Саҥа рыноктар Киевкэ, Одессаҕа, Днепропетровскайга, Ворошиловград, Харьков, Одесса уо.д.а. уобаластарыгар тэриллэллэр.

(ССТА).

ССКП XX съезһин матырыйаалларын пропагандалааһын

Казахстан үлэһиттэрэ партия XX съезһин матырыйаалларын улаханнык кэрэхсээн үөрэтэллэр. Съезд уураахтарын пропагандалааһыныгар Политическай уонна-научнай билиилэри тарҕатар республиканскай общество, партия обкомнарын, горкомнарын, райкомнарын лектордара активнайдык кытталлар. Общество правлениетын президиума партия XX съезһин уураахтарын пропагандалыыр дьаһаллары, лекциялар тематикаларын, лектордар састаантарын бигэргэттэ. Общество сүүһүнэн членнэрэ республика промышленноһа, транспора, сибээһэ, бурдугун хаһаайыстыбата, сүөһүтүн ситиитэ алтыс пятилеткаҕа сайдыыларын туһунан лекциялары оҥороллор.

Н.С. Хрущев дакылаатын «Советскай Союз аан дойдуттааҕы балаһыанньата» диэн маҥнайгы разде[illegible] Алма-Атаҕа б[illegible] ларга бэрт элб[illegible] Казахстан народ[illegible] тыбатын сайыннар[illegible] профессор Казаков, [illegible] ческай наука кандида[illegible] Чуланов, Яниос уо.д.а. [illegible]ция аахтылар. Историческ[illegible] наука кандидата Горячева бэлэмнээбит лекцията «Алма-Ата алтыс пятилеткаҕа» диэн аатталар.

Кырдьыбыт колхозтаахтарга пенсия биэрии

КИРОВ. (ССТА). Молотовскай оройуоннаах «Ударник» диэн тыа хаһаайыстыбатын артыалын членнэрэ колхозтаахтарга абаансаны ый ахсын биэрэргэ уонна колхоз суотугар төлөөн туран уоппуска биэрэргэ быһаардылар. Итини таһынан, уопсай мунньах кырдьыбыт колхозтаахтарга: 60 саастарын туолбут эр дьоннорго уонна 55 саастарын туолбут дьахталларга пенсияны олохтоото, кинилэр билигин колхозка үлэлиилэриттэн да, үлэлээбэттэриттэн да тутулуга суох ыйга 10 үлэ күнүттэн итэҕэһэ суоҕу төлөнүөҕэ.

67 саастаах М. И. Еремин уонна 70 саастаах Б.А. Фоминых отутчалыы сыл устатыгар колхозка чиэһинэйдик үлэлии сылдьаллар. Киниэргэ пенсия олохтонно, ол пенсияларын колхозка хас үлэ күнүн таһааралларыттан тутулуга суох ылыахтара.

«Ударник» колхоз холобурунан, Зуевскай оройуоннаах Пушкин аатынан уо.д.а. колхозтар кырдьыбыт колхозтаахтарга пенсия олохтоотулар.

УУС-УРАН АЙЫМНЬЫНЫ—БОЛҺОМТО КИИНИГЭР

(Редакцияҕа киирбит хоһоонноору ырытыы)

Литературнай үлэҕэ ким инники дьулуһар, өлөҥү кытта тэҥнэ хаамсар, народ мудраһын сатаан туһанар, критикаттан бэйэтигэр уруок ылынар эдэр автор—ол эрэ талаанаах поэт буолуон сөп.

Биһиги хаһыаппыт редакциятыгар Москваттан, Украиннаттан, оройуон нэһилиэктэриттэн суруйар автордар бэйэлэрин лирическэй хоһоннорун ситэ бэлэмэ суох суруйан ыталлар.

Эдэр автордар, хас биирдии айымньы кини үрдүк идеялардаабын таһынан, ол идеялары тыыннаах образтарынан, хартыыналарынан народка тиэрдэр кэрэ уус-уран формалаах буолуохтаахтаахтарын туһунан умналлар.

Холобура В. Онуфриев «Өйдөбүннүк» диэн лирическэй хоһоонугар:

«... Өлөөн хоту сиртэн
Бастыҥ баайа—ол булда,
Кэлэр кэскил эрэлэ
Кистэлэҥнээх баайдара»...

диэн этэр. Бу куплет идейнэй таһыма, обраһа намыһаҕын аахан, боростуой поэзияҕа да маарыннаабат, айымньыны музыкальнайдык тиэрдэр ритмэ диэн суох.

Айымньы тематын сатаан булуу, ол тема ис баайын толору арыйан көрдөрүү, эдэр автор халбаҥнаабат эбээһинэһэ буолар. Хомойуох иһин, биһиги сорох автордарбыт үчүгэй темалары булаллар да, ол тема ис баайын уус-уранныk сатаан арыйан көрдөрбөттөр. Москваттан И. Иванов «Ийэ дойду сүрэҕэр» диэн хоһоону ыыппыт, онно Москва куорат хайдах күрдүк кэрэтин туһунан суруйа сатаабыт. Ол эрэн,

«Ийэ дойдум сүрэҕэ
Москва куорат бу турар.
Кремль кыһыл сулуһа
Чаҕылхай уотунан тыгар».

—диэн наһаа боростуойдук, чочуллубатах кэпсээн курдук этэр.

Автор саныыр санаалара сөптөөх уус-уран формаҕа сүүмэрдэнэн көрдөрүллүөх туустаах. Бөһүөлэк олохтоохо В. Иванов «Электро» диэн темаҕа суруйбут хоһооно уус-уран өттүнэн мөлтөҕүн, тема актуальнаһынан сабынарга холоммутун көрөбүт. Кини электричество баараҕай күүһүн көрдөрөн маннык суруйар:

«Кырдьык, электро сүдү күүс
Сүүһүнэн заводу хамсатар,
Хайдахтаах даҕаны дириҥтэн
Водопровод уутун хачайдыыр»

диэн. Кини электричество күүһүн - уоҕун «электро сүдү күүс», кини заводу үлэлэтэр, ууну хачайдыыр диэн уус-ураны суох быһаарар. Бу дьиҥнэн олоҕу үрдүттэн ойуулаһын буолар.

Тоҕо сатамматый, электричество күүһүн ким салайарын, народка туох туһаны биэрэрин аҕыйах тылынан уус-уранныk суруйан көрдөрүөххэ.

Быйылгы сылга биһиги хаһыаппытыгар М. Григорьева «Киһиргэс мэкчиргэ» диэн үгэтэ бэчээттэммитэ. Үгэ тематикатынан да, идеятынан уонна ситэр суолтатынан да үчүгэй суруйуулар кэккэларигэр киирсэр. М. Григорьева ити үгэтин кэнниттэн редакцияҕа киллэрбит «Бэдэр уонна бөрө» диэн үгэтэ бастакы бэчээттэппит үгэтигэр ырааҕынан тийбэт.

Таб. Григорьева ити үгэтинэн тылы-өһү тарҕатааччылары, хобуоччулары саралыы тардыан, кинилэри сытыы тылынан критикалыан баҕарбыт. Төһө да актуальнай темаҕа суруллубутун иһин, үгэ тылаөһө, саһыланан суруллуута литературнайа суох. Кэпсээн диэххэ хоһоон, хоһоон диэхтэн кэпсээн курдук суруллубут.

Сорох эдэр автордар теманы реальнайа суох биэрэллэр, онтон холобурдартан биирдэстэринэн Н. Алексеев Украиннаттан ыыппыт хоһоонун ылыахха сөп. Кини «Булчут» диэн хоһоонугар:

«...Төрөөбүт кыраайыҥ
Быйаҥнаах тыатыттан
Бараммат түүлээҕин
Хомуйан ылаҥын,
Бар дьонуҥ иннигэр,
Ийэ дойдуҥ аатыгар,
Чиэс, хайҕал, албан аат
Үрдүк аатын ситистиҥ!—диэн суруйар. Булчут киһи ханнык сыраннан түүлээҕи бултаан государствоҕа туттарарын көрдөрүн оннугар, «төрөөбүт кыраайыттан түүлээҕи хомуйан ылан» чэпчэкитик чиэскэ-хайҕалга тийбитин курдук кэпсиир. Маннык хоһооннор иитэр суолталара суохтарын аахан, булчуттар хорсун үлэлэрин туһунан өйдөбүлү биэрбэт.

Аҕааччылары биһиргэтэр чаҕылхай образтаах хоһоону суруйар уустук. Чочуллубатах биир тыл хоһоону буорту оҥоруон сөп, ол иһин автор бэйэтин айымньытын народ кэпсэтэр тылыттан кичэйэн сүүмэрдээн туттуохтаах.

Саҕалаан эрэр эдэр автордар сүрүн болҕомтолорун айымньы идейнэй таһымын үрдэтиигэ, кини тылын-өһүн чочуйууга, тас форматын туһалыыга ууруохтаахтар. Ырыалар, хоһооннор геройдара олус схематическай буолалларын, кинилэри уруйдаан-айхаллаан, көтүмэхтик суруйууну ураты ахха.

Оройуоннаҕы хаһыакка суруйар эдэр автордар эргэ олох хаалыньаҥнарын утары охсуһуу сытыы критикатын—фельетоннары, үгэлэри табатык суруйуох, колхоһунай производство бастыҥнарын үрдүк идеялаах уус-уран хоһооннорунан хоһуйуох тустаахтар.

П. Павлов.

—оОо—

Спартакиада маҥнайгы этабын түмүктэриттэн

гакиада маҥнайгы эта-
ойуон киинигэр күлүн
15 күнүттэн 22 күнүгэр
и ыытылынна.

аахымакка ыытыллыбыт үс
ол туургa 36 саахыматчыт
ытынна, итинтэн биэһэ V
разряд нуорматын тутуста.
Атын кыттыылаахтар урукку
бэйэлэрин разрядтарын көмүс-
кээтилэр.

Профсоюзнай, комсомольскай тэрилтэлэринэн команданан хайыһарга эстафетаҕа үстүү киһилээх биэс командалар кытыннылар.

5 километра 230 метраҕа күрэхтэһиигэ учууталлар союзтарын командата (С. Николаев, И. Яковлев, П. Яриллов) 1 чаас 17 мүнүүтэ 06 сөкүүндэнэн кэлэн бастакы, орто оскуола оҕолорун командата (С. Семенов, Н. Семенов, Н. Никифоров) 1 чаас 20 мүнүүтэ 38 сөкүүндэнэн кэлэн иккис, сибээс профсоюһун командата (Ю. Платов, Р. Бойтунов, В. Оконешников) 1 чаас 21 мүнүүтэ 50 сөкүүндэнэн кэлэн үһүс миэстэни ыллылар.

Ити дистанцияҕа И. Яковлев, С. Николаев, Н. Семенов ордук үчүгэй эрчиллиилээхтэрин көрдөрдүлэр.

10 километрдаах дистанцияҕа күрэхтэһиигэ Н. Семенов бастакы, И. Яковлев иккис, Н. Никифоров үһүс миэстэни ыллылар.

Ытыыга 33 киһилээх 11 команда кытынна. Маныаха бастакы миэстэни райсовет командата, иккис миэстэни сибээс командата, үһүс, төрдүс миэстэни культура союһун, оскуола үөрэнээччилэрин командалара ыллылар. Биирдиилээн ытыыга И. Архипов, П. Тимофеев, В. Оконешников бастаатылар.

Чэпчэки атлетикаҕа күрэхтэһиигэ үстэ төхтүрүйэн ойуурга—Н. Татаринов, Н. Семенов; куобахха—В. Баишев, Н. Семенов; кылыыга—Н. Семенов Н. Татаринов; 35 метраҕа сүүрүүгэ—Н. Алексеев, А. Вавилин үчүгэй эрчиллиилээхтэрин көрдөрдүлэр.

Күрэхтэһиигэ бастаабыттары физкультура уонна спорт оройуоннааҕы комитета дипломнарынан уонна разряд значоктарынан наҕараадалаата.

И. Архипов.

М.В. Слепцоваҕа РСФСР Үтүөлээх артиһын бочуоттаах аатын иҥэрэр туһунан

РСФСР Верховнай Советын Президиумун ЫЙААҔА

Советскай театральнай искусствоҕа үтүөлэрин иһин Саха музыкальнай-драматическай театрын артисткатыгар Слепцова Матрена Васильевнаҕа РСФСР үтүөлээх артиһын бочуоттаах аатын иҥэрэргэ.

РСФСР Верховнай Советын Президиумун Председателэ М. ТАРАСОВ.

РСФСР Верховнай Советын Президиумун Секретара И. ЗИМИН.

Москваҕа ааспыт сайын буолбут Тыа хаһаайыстыбатын Бүтүн Союзтаабы выставкатыгар Саха сирэ, биһиги дойдубут бары бырааттыы республикаларын кытта биргэ, бастыҥ колхозтарын, совхозтарын, массыына-трактор станцияларын, научнай учреждениеларын, тыатын хаһаайыстыбатын бастыҥ дьоннорун ситиһиилэрин уонна ньымаларын көрдөрбүтэ. Саха республикатын экспонаттара «Дальнай Восток» павильонугар, онуоннан выставка «Булт уонна күндү түүлээх кыыллары иитии», «Юннаттар», «Совхозтар» уонна да атын туус-туспа салаа павильоннарыгар киллэриллибиттэрэ.

Выставка үлэлээбит биирдэмэтигэр «Дальнай Восток» павильонугар иккки мөлүйүөнтэн тахса киһи сырытта. Бу павильону кытта 36 дойду делегацията билиспистилэр. Биһиги дойдубут народтарын уонна атын дойдулар народтарын тылларынан суруллубут сыанаалаһыннарга Саха АССР ситиһиилэрэ чуолаан бэлиэтэннилэр.

Саха сириттэн выставкаҕа кыттыбыттар ситиһиилэрин кэрэхсээһин туоһутунан ТХБСВ Кылаабынай Комитетын үлэҕэ үрдүк көрдөрүүлэр иһин дипломнары уонна биириэмийэлэри биэрэр түһунан уураахха буолар.

Тыа хаһаайыстыбатын Бүтүн Союзтаабы выставкатын Кылаабынай Комитета сүүстүү ийэ табаттан 72,2 тугуту ылбыт, түүлээх соҕотуоҥкатын сыллаҕы былаанын 190 бырыһыан толорбут Өлөнүөк оройуонугар иккис степеннээх диплому уонна грузовой автомобилы биэрдэ. СССП райкомун секретара Г.И. Васильев уонна райсовет исполкомун председателин солбуйаччы М.С. Макаров Улахан үрүҥ көмүс медалларынан уонна радиоприемниктарынан, оттон райисполком тыа хаһаайыстыбатыгар управлениетын начаалыньыга В. С. Батакаев Кыра үрүҥ көмүс медалынан наҕараадаланнылар.

Бу оройуоннааҕы Сталин аатынан колхоз, сүүстүү ийэ табаттан 77,9 тугуту ылан уонна түүлээх соҕотуоҥкатын сыллаҕы былаанын 252,4 бырыһыан толорон, иккис степеннээх диплому ылла. Колхоз председателэ т. Софронов Кыра үрүҥ көмүс медалынан наҕараадаланна.

Кыра кыһыл көмүс медаллаах булчут И. Н. Павловка (Өлөнүөк оройуона, Сталин аатынан колхоз) государствоҕа 43.200 солкуобайдаах түүлээҕи туттарбытын иһин Улахан кыһыл көмүс медаль уонна илии чаһыта бэриллиннэ.

Кыра үрүҥ көмүс медалынан наҕараадаламмыттар ортолоругар бааллар: А. Д. Егоров уонна В.Ф. Николаев—Өлөнүөк оройуонунааҕы Сталин аатынан колхоз булчуттара, И.И. Николаев—Өлөнүөк оройуонунааҕы «Победа» колхоз булчута, С.С. Павлов—Өлөнүөк оройуонунааҕы «Коммунизм» колхоз булчута, С. С. Константинов—ити оройуоннааҕы «Ленин суола» колхоз табатын бригэдьиирэ, С.И. Семенов—Өлөнүөк оройуонунааҕы Сталин аатынан колхоз табатын бригэдьиирэ, И.П. Семенов—ити оройуоннааҕы «Коммунизм» колхоз табатын бригэдьиирэ.

Тыа хаһаайыстыбатын Бүтүн Союзтаабы выставката социалистическай тыа хаһаайыстыбатын бастыҥ опытын оскуолата буолла.

Саха сирин тыатын хаһаайыстыбатын бастыҥнара 1955 сыллаҕы көрдөрүүлэриттэн быйыл сайын Москваҕа Тыа хаһаайыстыбатын Бүтүн Союзтаабы выставкатыгар эмиэ кыттыахтара.

М. ХАХАЛОВА,
ТХБСВ тэрийэр управлениетын ыстаарсай специалиһа.

Редактор э. т. Ф.М. МИХАЙЛОВ.

РЕДАКЦИЯ АДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөнүөк оройуона. Редакцияҕа киирэр сурукка араспааннаны, аатыҥ аҕа аатыҥ толору суруллуохтаах.

Заказ № 180 Оленекская районная типография. Тираж 400